

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
ЦЕНТР МІЖНАРОДНОЇ ОСВІТИ І СПІВРОБІТНИЦТВА

02 2020 р.

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ
З ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА»
ДЛЯ АБІТУРІЄНТІВ З ЧИСЛА ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН
ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА**

ВСТУП

Програма призначена для іноземних громадян, які виявили намір здобувати вищу освіту на території України і володіють мовою навчання (українською) в обсязі, який співвідноситься з рівнем «незалежного користувача» (згідно з класифікацією Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти).

Вступний іспит для абітурієнтів з числа іноземних громадян та осіб без громадянства з української мови (далі – вступний іспит) визначає рівень знань української мови та перевіряє комунікативну компетентність, володіння словниковим запасом і граматичними структурами, які відповідають **рівню B1** за стандартами Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти.

1. Мета та завдання вступного іспиту

Вступний іспит має на меті визначення рівня підготовки абітурієнтів з числа іноземних громадян та осіб без громадянства (далі – абітурієнти) з української мови для забезпечення якісної підготовки фахівців з числа іноземців та осіб без громадянства. Під час вступного іспиту абітурієнти повинні продемонструвати належний рівень сформованості мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетентностей.

Мовна компетентність передбачає володіння абітурієнта фонетичними, орфоепічними, лексичними, орфографічними, граматичними та стилістичними нормами сучасної української мови.

Мовленнєва компетентність охоплює вміння абітурієнта сприймати і відтворювати інформацію українською мовою.

Соціокультурна компетентність передбачає знання абітурієнта з країнознавства, культурології, фонові знання тощо, а також уміння використовувати ці знання в різних мовних ситуаціях у процесі спілкування з представниками інших культур.

2. Вимоги до вмінь і навичок

Складовими мовленнєвої діяльності є рецептивні та продуктивні вміння.

Комунікативна мовленнєва компетентність кандидата має вияв у виконанні різних видів *мовленнєвої діяльності*, а саме: **сприймання, продукція, інтеракція** або **медіація** (зокрема усна або письмова). Кожен з цих типів діяльності може бути пов'язаний з текстами або в усній, або в письмовій, або в обох формах. До рецептивних умінь належать **читання та слухання**. До продуктивних умінь належать **письмо та говоріння**.

СЛУХАННЯ

Вступний іспит передбачає оцінювання вміння сприймати монологічне та діалогічне мовлення; уміння повно і точно визначити тему аудитивного висловлювання, зрозуміти основну думку автора, головну інформацію та розташування смислових частин. Час звучання запропонованих автентичних фрагментів – до 2 хвилин.

Абітурієнт має продемонструвати **розуміння** основного змісту

- чіткого нормативного висловлювання на відомі теми у межах повсякденної та професійної сфери (на роботі, під час навчання, на дозвіллі тощо);

- прослуханих оголошень, радіо- або телевізійних програм, інтерв'ю на актуальні теми про поточні справи або теми з кола особистих чи професійних зацікавлень;

Абітурієнт має продемонструвати **уміння**

- виокремити конкретні відомості, що містяться в усному висловленні з чіткою структурою;
- головну і супровідну інформацію, основний зміст і специфічні деталі в кожній змістово-завершеній частині повідомлення.

ЧИТАННЯ

Вступний іспит передбачає оцінювання сформованості вмінь ознайомлювального читання; уміння повно, точно і глибоко розуміти основну інформацію тексту, визначити тему тексту, порядок викладу інформації в тексті, інтерпретувати висновки й оцінки автора, робити висновки та вміти висловлювати власне ставлення до прочитаної інформації.

Типи текстів:

- вивіски в громадських місцях;
- написи й оголошення в межах певної теми;
- короткі оригінальні тексти й оголошення, пов'язані із приватною, публічною, професійною та освітньою сферами життя;
- короткі газетні і журнальні статті з описом подій; інтерв'ю в пресі;
- рекламні тексти;
- меню і рецепти;
- розклад руху транспорту;
- інструкції до побутових приладів;
- формуляр з особистими даними, наприклад, для запису в бібліотеку, для членства в клубі / секції;
- довідка;
- листівки, короткі приватні листи;
- електронні листи, факси, sms;
- брошури, проспекти, плакати.

ПИСЬМО

Писемне мовлення визначає рівень сформованості репродуктивно-продуктивних умінь на основі інформації прочитаного тексту, умінь складання плану прочитаного тексту; умінь фіксації отриманої інформації в письмовій формі у відповідності з комунікативними нормами. Оцінюється вміння писати особисті листи, використовуючи формули мовленнєвого етикету; розповідати про окремі факти та події свого життя, висловлювати власні міркування і почуття, описувати плани на майбутнє.

Завдання для письмового мовлення сформульовані у вигляді мовленнєвих ситуацій, у змісті яких чітко визначена мета і об'єкт спілкування.

Обсяг письмового висловлення – щонайменше 100 слів. Письмові тексти, створені абітурієнтом, повинні бути оформлені відповідно до норм сучасної української мови і містити щонайменше 10 речень.

ГОВОРІННЯ

Вступний іспит передбачає створення власного висловлення в усній формі до запропонованої комунікативної ситуації. Під час вступного випробування оцінюють зміст і комунікативну наповненість, ефективність і повноту розкриття ситуації, адекватність наданої інформації, правильність уживання застосованих лексичних одиниць і граматичних конструкцій, доречність і точність використання їх в усному мовленні.

Абітурієнт має розповідати про окремі факти та події свого життя, описувати плани на майбутнє; висловлювати власні міркування і почуття, особисте ставлення до фактів чи подій; формулювати критичну оцінку фактів; залучати до свого мовлення елементи аргументації.

3. Характер мовного матеріалу

Граматичний мінімум з української мови

1. Фонетика. Орфоепія. Графіка.

Голосні і приголосні звуки. Поняття складу. Наголос і ритміка слова. Засоби милозвучності української мови. Інтонація. Алфавіт. Співвідношення вимови і письма.

2. Словотвір.

Склад слова. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. Основа слова.

Словотвір слів, що належать до різних частин мови (іменників, прикметників, дієслів).

3. Морфологія.

Іменник. Загальне значення іменника. Семантико-граматичні категорії іменника. Власні і загальні назви. Конкретні й абстрактні значення іменників. Категорія істот і неістот. Граматичні категорії іменника. Категорія роду. Категорія числа. Категорія відмінка. Категорія збірності й одиничності. Основні значення відмінків. Відмінювання іменників (однина, множина; тверда, м'яка, мішана групи). Деякі незмінювані іменники.

Прикметник. Значення прикметника. Якісні прикметники. Відносні прикметники. Присвійні прикметники. Тверда і м'яка група прикметників. Відмінювання прикметників (тверда і м'яка групи). Ступені порівняння прикметників. Синтаксичний зв'язок прикметника з іменником.

Числівник. Значення числівника. Розряди числівників за значенням і граматичними ознаками. Кількісні і порядкові числівники. Групи числівників за будовою. Прості, складні, складені числівники. Неозначено-кількісні числівники. Відмінювання числівників.

Займенник. Значення займенників. Особові займенники. Особово-вказівні займенники. Зворотний займенник *себе*. Присвійні займенники. Вказівні займенники. Означальні займенники. Питально-відносні займенники. Заперечні займенники. Відмінювання займенників.

Дієслово. Значення дієслова. Два варіанти дієслівних форм: основа інфінітива і основ теперішнього часу. Дві дієвідміни дієслова. Категорія виду. Категорія перехідності / неперехідності. Категорія особи. Модальні значення необхідності

безособових дієслів *не було, нема*. Категорія часу. Вживання часових форм. Категорія способу. Категорія дієслівного стану. Безособові дієслова. Дієслівне керування. Дієслова руху.

Дієприкметник. Активні дієприкметники теперішнього часу. Активні дієприкметники минулого часу. Пасивні дієприкметники. Предикативні форми на *-но, -то*.

Дієприслівник. Дієприслівники недоконаного виду теперішнього часу. Дієприслівники минулого часу. Дієприслівники на *-ся -сь*.

Прислівник. Значення прислівника, його граматичні ознаки. Якісно-означальні прислівники. Прислівники способу або образу дії. Кількісно-означальні прислівники. Обставинні прислівники часу. Безособово-предикативні прислівники, що виражають стан природи. Функції прислівників у реченні.

Прийменники. Вживання прийменників з відмінковими формами іменників. Значення прийменників у прийменниково-відмінкових конструкціях.

Сполучники і сполучні слова, їхнє значення і вживання.

Частки, їх значення і вживання.

Вигуки, що виражають етикет-вітання, подяку, побажання, вибачення тощо.

4. Синтаксис.

Вираження суб'єктно- предикативних відношень.

Просте речення. Розповідне речення. Питальне речення. Спонукальне речення. .

Просте ускладнене речення.

Складне речення.

Лексичний мінімум з української мови

Лексичний мінімум має складати щонайменше 2 500 слів і словосполучень, що відповідає широкому профілю навчального закладу. Активний лексичний мінімум має складати щонайменше 1 200 слів і словосполучень.

Перелік мовних ситуацій

Навчальні мовні ситуації, у яких абітурієнт використовує лексичний і граматичний матеріал, згруповано в межах різних галузей, які є центром уваги в окремих актах спілкування, а саме:

1. Людина: персональна ідентифікація.
2. Дім, помешкання, кімната. меблі.
3. Вулиця, транспорт.
4. Мій друг/подруга, колега.
5. Мій робочий / вихідний день.
6. Моя сім'я. Родинні стосунки, сімейні свята.
7. Вільний час, захоплення, відпочинок.
8. Подорожі: громадський транспорт, канікули.
9. Покупки: магазин, кіоск, ринок, споживчі товари, гроші.
10. Послуги: банк, пункт обміну валюти.
11. Ресторан, буфет, кав'ярня, їдальня.
12. Характер. Зовнішній вигляд.
13. Здоров'я та особиста гігієна: частини тіла, самопочуття.

14. Освіта: моя школа, мій університет, моя спеціальність.
15. Україна, Харків, Київ (або інше місто).
16. Природне середовище (погода, пори року, клімат, рослини, тварини).
17. ЗМІ і соціальні мережі: преса, радіо, телебачення, інтернет.
18. Традиції, звичаї, свята: побажання, подарунки.
19. Спорт: заняття спортом, види спорту.

4. Порядок проведення вступного іспиту

Вступний іспит проводять відповідно до Правил прийому до Харківської державної академії культури у 2020 році.

5. Структура вступного іспиту

Вступний іспит передбачає три субтести для комплексного оцінювання рівня сформованості мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетентностей:

- субтест на володіння граматичним матеріалом
- письмовий субтест на текстовому матеріалі соціально-культурного, офіційно-ділового та побутового змісту (види мовленнєвої діяльності – аудіювання, читання, письмо);
- усний субтест, що ґрунтується на фаховому змісті та враховує потреби навчально-професійної комунікації (вид мовленнєвої діяльності – говоріння).

Список рекомендованої літератури

1. Азарова Л.Є., Зозуля І.Є., Солодар Л.В. Українська мова для слухачів-іноземців підготовчого відділення. Збірник вправ і завдань : навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2010. 121 с.
2. Антонів, О. В. Українська мова для іноземців : модуль курс В1-В2 : навч. посібник Київ : Інкос, 2012. 271 с.
3. Бахтіярова Х.Ш. Українська мова: практичний курс для іноземців. Тернопіль: Укрмедкнига, 1999. 319 с.
4. Палінська О. Крок-1 (рівень А1-А2). Українська мова як іноземна: книга для студента . Львів: Артос, 2011. 100 с.
5. Чистякова А.Б. Українська мова для іноземців: підручник для іноземних студентів вищих навч. закладів. Харків: вид-во «ІНДУСТРІЯ», 2008. 384 с.
6. Читаємо українською: зб. текстів для читання з української мови для студентів-іноземців підготовчого відділення / за ред. Н.Лисогуб. Суми: Вид-во СумДУ при Сумському державному університеті. 73 с.

Голова предметної
екзаменаційної комісії

Ірина ФЕСЕНКО